

Imām ‘Alī Ibn Abī Ṭālib **Wybór sentencji**

Przekład: Arkadiusz Miernik
(Tareq Salik)

STOWARZYSZENIE JEDNOŚCI MUZUŁMAŃSKIEJ
INSTYTUT MUZUŁMAŃSKI
Warszawa 2012

Imām ‘Alī Ibn Abī Ṭālib. Wybór sentencji.

© Copyright for the Polish translation by Arkadiusz Miernik

Wydawca:
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej
Instytut Muzułmański
www.shiapoland.com
www.al-islam.org.pl

Opieka redakcyjna i korekta
Rafał Berger
Mahmud Taha Żuk

Projekt okładki i oprawa graficzna:
Marzena Góralska

Książka wydana dzięki
Orison Charitable Trust
P.O. Box 704, Harrow, Middlesex HA2 7BB, UK

ISBN: 978-83-921662-9-0

To Asma.

Od tłumacza

Imām ‘Alī Ibn Abī Ṭālib (a)¹ to po Proroku Muhammadzie (s) najwybitniejsza postać wczesnego Islamu, będąca źródłem inspiracji dla wszystkich nurtów muzułmańskich. Dla sunnitów jest on jednym z najbliższych towarzyszy Proroka oraz czwartym z tzw. „kalifów sprawiedliwych”. Suficy mistycy widzą w nim pierwsze po Proroku ogniwo w łańcuchu przekazu ich gnostycznych nauk oraz ucieleśnienie koncepcji „człowieka doskonałego” (*Insān al-Kāmil*). Największy jednak status ma on w szyizmie, w którym pełni rolę pierwszego z dwunastu Imāmów – najwyższych autorytetów duchowych, politycznych i moralnych. Jest on jednak postacią, której życie może być inspiracją nie tylko dla wyznawców Islamu. Jego nauki dotyczą często kwestii uniwersalnych, pokazując nam jak mierzyć w swoim życiu wyżej od podstawowego wymiaru naszej egzystencji, jak wznieść się ponad chaos moralny swoich czasów, jak pokierować swoim rozwojem uwzględniając również nasze duchowe potrzeby.

¹ Skrót od „*aleihis salam*” – pokój z nim, zwrot dodawany tradycyjnie po wymienieniu imienia kogoś z dwunastu Imāmów. Zwrot dodawany po wymienieniu imienia Proroka to „*salallahu aleihi ta alihi ta salam*” – pokój i błogosławieństwa boże z nim i jego rodziną.

Tłumacząc niniejszy wybór sentencji z księgi Nahdżul Balāgha, będącej zbiorem przemówień, listów i aforyzmów Imāma ‘Alego, zamierzałem początkowo opatrzyć je komentarzami oraz odniesieniami do innych źródeł literatury muzułmańskiej. Ostatecznie jednak zdecydowałem się nie ingerować w refleksję czytelnika aby nie wkraczać w niczyją relację pomiędzy nim a jego Imāmem. Kiedy przemawiają wielcy ludzie, nic nie trzeba dopowiadać. Mam nadzieję, że poniższe 100 sentencji stanowić będzie dobry wstęp do nauk Imāma, z którymi polski czytelnik będzie mógł zapoznać się szerzej za sprawą tłumaczonej obecnie całości księgi Nahdżul Balāgha.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

RELACJE Z LUDŹMI

خَالَطُوا النَّاسَ مُخَالَطَةً إِنْ مِنْكُمْ مَعَهَا بَكَوْا عَلَيْكُمْ، وَإِنْ عَشْتُمْ حَنُّوا
إِلَيْكُمْ

Zadawaj się z ludźmi w taki sposób
by płakali po tobie gdy umrzesz
i tęsknili za tobą za twojego życia. (10)

أَعْجَزُ النَّاسِ مَنْ عَجَرَ عَنِ اكْتِسَابِ الْإِخْوَانِ، وَأَعْجَزُ مِنْهُ مَنْ
ضَيَّعَ مَنْ ظَفَرَ بِهِ مِنْهُمْ

Największymi z przegrańców są ci, którym nie udało się
zyskać przyjaciół; jeszcze większymi są jednak ci,
którzy stracili przyjaciół jakich mieli. (12)

RELACJE Z LUDŹMI

إِذَا حُيِّتَ بِتَحِيَّةٍ فَحَيِّ بِأَحْسَنَ مِنْهَا، وَإِذَا أُسْدِيَتْ إِلَيْكَ يَدٌ فَكَافِئْهَا
بِمَا يُرِي عَالِيَهَا، وَالْفَضْلُ مَعَ ذَلِكَ لِلْبَادِيءِ

Kiedy cię pozdrawiają, odpowiedz pozdrowieniem jeszcze piękniejszym. Kiedy wyrządza ci się przysługę, odwdzięcz się jeszcze większą. Błogosławieństwo jest jednak dla tego, który cię w tym uprzędził. (62)

مَنْ ضَيَّعَهُ الْأَقْرَبُ أُتِيحَ لَهُ الْأَبْعَدُ

Kogo opuszczają najbliżsi tego przyjmują najdalsi. (14)

RELACJE Z LUDŹMI

فَقْدُ الْأَحَبَّةِ غُرْبَةٌ

Utrata kochanej osoby jest niczym wygnanie. (65)

لَا يَكُونُ الصَّدِيقُ صَدِيقًا حَتَّى يَحْفَظَ أَخَاهُ فِي ثَلَاثٍ: فِي نَكْبَتِهِ،
وَعَيْبَتِهِ، وَوَفَاتِهِ

Prawdziwym przyjacielem jest ten, kto chroni swego brata w trzech sytuacjach: w jego niedoli, pod jego nieobecność oraz w chwili jego śmierci. (134)

RELACJE Z LUDŹMI

أَحِبُّ حَبِيبَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ بَغِيضًا يَوْمًا مَا، وَأَبْغِضُ
بَغِيضَكَ هَوْنًا مَا عَسَى أَنْ يَكُونَ حَبِيبًا يَوْمًا مَا

Kochaj przyjaciela, lecz zachowaj w tym umiar, może on bowiem pewnego dnia zwrócić się przeciwko tobie. Bądź szorstki dla wroga, lecz zachowaj w tym umiar, może on bowiem pewnego dnia zostać twoim przyjacielem. (268)

ŚWIAT DOCZESNY

إِذَا أَقْبَلَتِ الدُّنْيَا عَلَى أَحَدٍ أَعَارَتْهُ مَحَاسِنَ غَيْرِهِ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ عَنْهُ
سَلَبَتْهُ مَحَاسِنَ نَفْسِهِ

Kiedy świat zwraca się ku komuś, użycza mu dóbr kogoś innego, a kiedy się od niego odwraca, zabiera jego własne dobro. (9)

أَهْلُ الدُّنْيَا كَرَكِبٍ يُسَارُ بِهِمْ وَهُمْ نِيَامٌ

Ludzie tego świata są jak podróżnicy prowadzeni podczas snu. (64)

ŚWIAT DOCZESNY

مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ الْحَيَّةِ لَيِّنٌ مَسُّهَا وَالسَّمُّ النَّاقِعُ فِي جَوْفِهَا، يَهْوِي
إِلَيْهَا الْغَرُّ الْجَاهِلُ، وَيَحْذَرُهَا ذُو اللَّبِّ الْعَاقِلُ

Ten świat jest jak wąż - miękki w dotyku, lecz tkwi w nim jad. Ignorant chwyta za niego, rozumny jest wobec niego ostrożny. (119)

الدُّنْيَا دَارٌ مَمَرٌ لَا دَارٍ مَقَرٌّ، وَالنَّاسُ فِيهَا رَجُلَانِ: رَجُلٌ بَاعَ فِيهَا
نَفْسَهُ فَأَوْبَقَهَا وَرَجُلٌ ابْتَعَهَا نَفْسَهُ فَأَعْتَقَهَا

Świat jest przejściowym, nie stałym, miejscem zamieszkania. Są w nim dwa rodzaje ludzi: ten, który sprzedaje swoją duszę, rujnując ją; oraz ten, który wykupuje swoją duszę, uwalniając ją. (133)

ŚWIAT DOCZESNY

النَّاسُ أَبْنَاءُ الدُّنْيَا، وَلَا يُلَامُ الرَّجُلُ عَلَى حُبِّ أُمِّهِ

Ludzie są dziećmi świata; nie można nikogo winić za to, że kocha swoją matkę. (303)

الدنيا: تَعْرُ وتَضُرُّ وتَمُرُّ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَمْ يَرْضَهَا نَوَاباً لِأَوْلِيَائِهِ،
وَلَا عِقَاباً لِأَعْدَائِهِ، وَإِنَّ أَهْلَ الدُّنْيَا كَرَكِبٍ بَيْنَنَا هُمْ حَلُوا إِذْ
صَاحِبِهِمْ سَأَفُفُهُمْ فَارْتَحَلُوا

Świat zwodzi, szkodzi i przemija. Bóg nie uczynił go ani nagrodą dla świętych, ani karą dla grzeszników. Mieszkańcy tego świata są jak jeźdźcy w przystrojonej karawanie, kiedy przewodnik daje znak, ruszają w drogę. (415)

ŚWIAT DOCZESNY

مَنْهُومَانِ لَا يَشْعَبَانِ: طَالِبُ عِلْمٍ، وَطَالِبُ دُنْيَا

Dwie osoby nigdy nie będą zaspokojone w swych poszukiwaniach: ten, kto goni za wiedzą i ten, kto goni za światem. (457)

الدُّنْيَا خُلِقَتْ لِغَيْرِهَا، وَلَمْ تُخْلَقْ لِنَفْسِهَا

Świat został stworzony w pewnym celu, nie jako cel sam w sobie. (463)

RELIGIA

نَوْمٌ عَلَى يَقِينٍ خَيْرٌ مِنْ صَلَاةٍ فِي شَكٍّ

Sen człowieka pewnego lepszy jest od modlitwy w stanie zachwianej wiary. (97)

كَمْ مِنْ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَالْظَّمَأُ، وَكَمْ مِنْ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهْرُ وَالْعَنَاءُ، حَبْدًا نَوْمُ الْأَكْيَاسِ
وَإِفْطَارُهُمْ

Jak wielu spośród poszczących wynosi z postu jedynie głód i pragnienie! Jak wielu spośród modlących się wynosi z modlitwy jedynie senność i trud! Jakże lepsze w porównaniu z nimi są sen i śniadanie mędrców! (145)

RELIGIA

الإِيمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ، وَإِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ، وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ

Wiara to doświadczenie sercem, potwierdzenie językiem
oraz czyn rękoma. (227)

إِذَا أَضْرَبْتَ النَّوَافِلُ بِالْفَرَائِضِ فَارْفُضْهُمَا

Odpuść przestrzeganie aktów nadobowiązkowych jeśli
przeszkadzają ci w obowiązkowych. (279)

RELIGIA

الدَّاعِي بِلَا عَمَلٍ كَالرَّامِي بِلَا وَتَرٍ

Człowiek, który modli się lecz nic nie robi jest jak ten, kto strzela z łuku bez cięciwy. (337)

الإِيمَانِ أَنْ تُؤْتِرَ الصِّدْقَ حَيْثُ يَضُرُّكَ عَلَى الْكُذِبِ حَيْثُ يَنْفَعُكَ
وَأَلَّا يَكُونَ فِي حَدِيثِكَ فَضْلٌ عَنْ عِلْمِكَ وَأَنْ تَنْقِيَ اللَّهَ فِي حَدِيثِ
غَيْرِكَ

Wiara oznacza, że wolisz prawdę, która boli od fałszu przynoszącego korzyści; oraz że nie ma w twoich słowach niczego, co wykracza poza twoje czyny; oraz że jesteś świadomy Boga mówiąc o innych ludziach. (458)

RELIGIA

لِلْمُؤْمِنِ ثَلَاثُ سَاعَاتٍ: فَسَاعَةٌ يُنَاجِي فِيهَا رَبَّهُ، وَسَاعَةٌ يَرْمُ
مَعَاشَهُ، وَسَاعَةٌ يُحَلِّي بَيْنَ نَفْسِهِ وَبَيْنَ لَدَّتِهَا فِيمَا يَحِلُّ وَيَجْمَلُ.
وَلَيْسَ لِلْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ شَاخِصًا إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: مَرَمَّةٍ لِمَعَاشِهِ،
أَوْ خُطْوَةٍ فِي مَعَادٍ أَوْ لَذَّةٍ فِي غَيْرِ مُحَرَّمٍ

Czas wierzącego składa się z trzech części: czasu, który spędza z Bogiem; czasu, który spędza na zdobycie utrzymania; oraz czasu, który spędza na radowaniu się tym, co przyjemne i dozwolone. Oto trzy rzeczy, którymi zajmuje się mędrzec - utrzymanie, uczynki dla życia wiecznego oraz dozwolone przyjemności. (390)

RELACJA Z BOGIEM

مَنْ أَصْلَحَ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ أَصْلَحَ اللَّهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ النَّاسِ، وَمَنْ
أَصْلَحَ أَمْرَ آخِرَتِهِ أَصْلَحَ اللَّهُ لَهُ أَمْرَ دُنْيَاهُ، وَمَنْ كَانَ لَهُ مِنْ
نَفْسِهِ وَاعِظٌ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ حَافِظٌ

Jeśli człowiek dba o to, co pomiędzy nim a Bogiem,

Bóg zadba o to, co pomiędzy nim a innymi ludźmi.

Jeśli człowiek dba o życie wieczne,

Bóg zadba o jego sprawę w życiu doczesnym.

Ci, którzy pouczają siebie samych mają boską ochronę. (89)

RELACJA Z BOGIEM

إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَغْبَةً فَتَنَّاكَ عِبَادَةَ التُّجَّارِ، وَإِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ
رَهْبَةً فَتَنَّاكَ عِبَادَةَ الْعَبِيدِ، وَإِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ شُكْرًا فَتَنَّاكَ عِبَادَةَ
الْأَحْرَارِ

Niektórzy czczą Boga w nadziei na nagrodę – jest to wiara kupców. Inni czczą Boga w obawie przed karą – jest to wiara niewolników. Inni czczą Boga z wdzięczności – oto wiara ludzi wolnych. (237)

اتَّقُوا مَعَاصِيَ اللَّهِ فِي الْخَلَوَاتِ، فَإِنَّ الشَّاهِدَ هُوَ الْحَاكِمُ

Strzeż się nieposłuszeństwa Bogu kiedy jesteś sam,
twój świadek będzie bowiem twoim sędzią. (324)

JĘZYK

اللِّسَانُ سُبُعٌ، إِنْ خُلِّيَ عَنْهُ عَقَرَ

Język jest nieujarzmionym zwierzęciem,
wypuść go, a będzie ranił. (60)

إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ

Im więcej rozumu, tym mniej gadaniny. (71)

JEZYK

الْكَلَامُ فِي وَثَاقِكَ مَا لَمْ تَتَكَلَّمْ بِهِ، فَإِذَا تَكَلَّمْتَ بِهِ صِرْتَ فِي
وِثَاقِهِ، فَاحْزُنْ لِسَانَكَ كَمَا تَحْزُنُ ذَهَبَكَ وَوَرِقَكَ قُرْبَ كَلِمَةٍ سَلَبْتَ
نِعْمَةً وَجَلَبْتَ نِقْمَةً

Słowa pozostają pod twoją kontrolą do momentu kiedy je wypowiesz, po ich wypowiedzeniu to one kontrolują ciebie. Zważaj więc na słowa tak jak zważasz na swe złoto i srebro, wiele słów odbiera bowiem błogosławieństwa i przynosi karę. (381)

JĘZYK

تَكَلَّمُوا تُعَرَفُوا، فَإِنَّ الْمَرْءَ مَخْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ

Mów i daj się poznać,
człowiek jest bowiem schowany pod swym językiem. (392)

رُبَّ قَوْلٍ أُنْفَذُ مِنْ صَوْلِ

Wiele słów jest groźniejszych niż atak. (394)

PRZEBACZENIE

إِذَا قَدَرْتَ عَلَىٰ عَدُوِّكَ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ

Kiedy pokonałeś wroga, okaż mu przebaczenie z wdzięczności za to, że dano ci go pokonać. (11)

مَتَىٰ أَشْفِي غَيْظِي إِذَا غَضِبْتُ؟ أَمَّ حِينَ أَفْدِرُ عَلَيْهِ فَيُقَالُ لِي: لَوْ صَبَرْتَ؟ أَمْ حِينَ أَفْدِرُ عَلَيْهِ فَيُقَالُ لِي: لَوْ عَفَوْتَ

Kiedy odczuwam gniew, cóż da mu upust? Gdy nie mam możliwości zemsty i mówią mi bym był wytrwały, czy też gdy mam możliwość zemsty i mówią mi bym wybaczył? (194)

WŁADZA

مَنْ نَصَبَ نَفْسَهُ لِلنَّاسِ إِمَامًا فَلْيُبَدَأْ بِتَعْلِيمِ نَفْسِهِ قَبْلَ تَعْلِيمِ غَيْرِهِ،
وَلْيَكُنْ تَأْدِيبُهُ بِسِيرَتِهِ قَبْلَ تَأْدِيبِهِ بِلِسَانِهِ، وَمُعَلِّمٌ نَفْسِهِ وَمُؤَدِّبُهَا
أَحَقُّ بِالْإِجْلَالِ مِنْ مُعَلِّمِ النَّاسِ وَمُؤَدِّبِهِمْ.

Ten, kto zostaje przywódcą innych, pouczać musi siebie zanim zacznie pouczać innych; i niech poucza swym przykładem zanim pouczyć będzie językiem. Samokształcenie i praca nad sobą godniejsze są szacunku niż uczenie innych ludzi. (73)

WŁADZA

مَنْ مَلَكَ اسْتَأْتَرَ

Kto ma władzę, zazwyczaj jest stronniczy. (160)

بِئْسَ الزَّادُ إِلَى الْمَعَادِ الْعُدْوَانُ عَلَى الْعِبَادِ

Tym, co przyniesie najgorsze skutki w życiu wiecznym jest despotyzm wobec ludzi. (221)

WŁADZA

أَوْلَى النَّاسِ بِالْعَفْوِ أَقْدَرُهُمْ عَلَى الْعُقُوبَةِ

Ten spośród ludzi, kto ma największą możliwość karania powinien być najbardziej skłonny do przebaczenia. (52)

يَوْمُ الْمَظْلُومِ عَلَى الظَّالِمِ أَشَدُّ مِنْ يَوْمِ الظَّالِمِ عَلَى الْمَظْلُومِ

Dzień, w którym uciskani zwrócą się przeciw swemu oprawcy bardziej będzie srogi niż dzień, w którym oprawca zwraca się przeciw uciskanym. (241)

WIEDZA

وَمَنْ اسْتَبَدَّ بِرَأْيِهِ هَلَكَ، وَمَنْ شَاوَرَ الرَّجَالَ شَارَكَهَا فِي عُقُولِهَا

Ten, kto działa w oparciu jedynie o własną opinię może być zgubiony; lecz ten, kto konsultuje się z innymi korzysta również z ich rozumienia spraw. (161)

مَا أَكْثَرَ الْعِبَرِ وَأَقَلَّ الْإِعْتِبَارَ

Tak wiele jest lekcji, a tak mało się z nich korzysta! (297)

WIEDZA

مَنْ حَذَّرَكَ كَمَنْ بَشَّرَكَ

Ten, który cię poucza
jest jak ten, który przynosi ci dobre wieści. (59)

الْحِكْمَةُ ضَالَّةٌ الْمُؤْمِنِ، فَخُذِ الْحِكْمَةَ وَلَوْ مِنْ أَهْلِ النِّفَاقِ

Mądrość jest dla wierzącego jak przedmiot, który zgubił,
wysłuchuj więc mądrych słów
nawet jeśli padają z ust hipokryty. (80)

WIEDZA

لَا يَسْتَحْيِينَ أَحَدٌ مِنْكُمْ إِذَا سُئِلَ عَمَّا لَا يَعْلَمُ أَنْ يَقُولَ: لَا أَعْلَمُ،
وَلَا يَسْتَحْيِينَ أَحَدٌ إِذَا لَمْ يَعْلَمْ الشَّيْءَ أَنْ يَتَعَلَّمَهُ. وَ
عَلَيْكُمْ بِالصَّبْرِ، فَإِنَّ الصَّبْرَ مِنَ الْإِيمَانِ كَالرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ، وَلَا
خَيْرَ فِي جَسَدٍ لَا رَأْسَ مَعَهُ، وَلَا فِي إِيْمَانٍ لَا صَبْرَ مَعَهُ

Gdy pytają was o to czego nie wiecie, nie wstydźcie się przyznać, że nie wiecie; a kiedy czegoś nie wiecie, nie wstydźcie się tego nauczyć.

Miejcie cierpliwość, gdyż jest ona dla wiary tym, czym głowa dla ciała, bez użytku jest ciało bez głowy, tak jak wiara bez cierpliwości. (82)

WIEDZA

مَنْ تَرَكَ قَوْلَ: لَا أَدْرِي، أُصِيبَتْ مَقَاتِلُهُ

Kto zaprzestaje mówić „nie wiem”, kieruje się ku swej zgubie. (85)

رُبَّ عَالِمٍ قَدْ قَتَلَهُ جَهْلُهُ، وَعِلْمُهُ مَعَهُ لَا يَنْفَعُهُ

Często człowieka wykształconego gubi ignorancja, a wiedza jaką posiada nie przynosi mu pożytku. (107)

WIEDZA

النَّاسُ أَعْدَاءُ مَا جَهِلُوا

Ludzie są wrogami tego, czego nie znają. (172)

مَنْ اسْتَقْبَلَ وُجُوهَ الْأَرَاءِ عَرَفَ مَوَاقِعَ الْخَطَأِ

Ten, kto bierze pod uwagę wszystkie punkty widzenia, wie gdzie kryją się pułapki. (173)

WIEDZA

وقال عليه السلام لما سمع قول الخوارج . لا حُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ . :
كَلِمَةٌ حَقٌّ يُرَادُ بِهَا بَاطِلٌ

Słyszac słowa Charydżytów: „decyzja należy tylko do Boga”
Imām, pokój z nim, powiedział:
Słowa te są prawdą, ich intencja jest jednak fałszywa. (198)

كُلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ الْأَوْعَاءَ الْعِلْمِ، فَإِنَّهُ يَتَسَعُ بِهِ

Każde naczynie zmniejsza swą pojemność gdy jest
napełniane, z wyjątkiem naczynia napełnianego wiedzą,
która powiększa je. (205)

WIEDZA

لَا غِنَى كَالْعَقْلِ، وَلَا فَقْرَ كَالْجَهْلِ، وَلَا مِيرَاثَ كَالْأَدَبِ، وَلَا ظَهِيرَ
كَالْمُشَاوَرَةِ

Nie ma większego bogactwa nad rozum,
ani większego ubóstwa od niewiedzy.
Nie ma większego dziedzictwa nad dobre maniere,
ani większego wsparcia od konsultacji z innymi. (54)

WIEDZA

اعْقُلُوا الْخَبَرَ إِذَا سَمِعْتُمُوهُ عَقْلَ رِعَايَةٍ لَا عَقْلَ رَوَايَةٍ، فَإِنَّ رُؤَاةَ
الْعِلْمِ كَثِيرٌ، وَرِعَاتُهُ قَلِيلٌ

Kiedy słyszycie jakieś wieści, sprawdźcie je biorąc za kryterium inteligencję, przekazicieli wiedzy jest bowiem wielu, lecz strażników wiedzy mniej. (98)

الْعِلْمُ عِلْمَانِ: مَطْبُوعٌ وَمَسْمُوعٌ وَلَا يَنْفَعُ الْمَسْمُوعُ إِذَا لَمْ يَكُنِ
الْمَطْبُوعُ

Są dwa rodzaje wiedzy: ta, która jest przyswajana i ta, która jest zaledwie wysłuchiwana. Wysłuchiwana wiedza nie przynosi żadnej korzyści dopóki nie zostanie przyswojona. (338)

WIEDZA

لَا تَجْعَلُوا عِلْمَكُمْ جَهْلًا، وَيَقِينَكُمْ شَكًّا، إِذَا عَلِمْتُمْ فَاعْمَلُوا، وَإِذَا
تَيَقَّنْتُمْ فَأَقْدِمُوا

Nie zamieniajcie swej wiedzy w ignorancję a pewności w zwątpienie. Kiedy wiecie – działajcie, kiedy jesteście pewni – kontynuujcie. (274)

فِي الْقُرْآنِ نَبَأُ مَا قَبْلَكُمْ، وَخَبْرُ مَا بَعْدَكُمْ، وَحُكْمٌ مَا بَيْنَكُمْ

Koran zawiera przesłanie z przeszłości,
informacje o przyszłości
oraz mądrość na dzień dzisiejszy. (313)

SERCE

لَقَدْ عَلِقَ بِنِيَابِ هَذَا الْإِنْسَانِ بَضْعَةً هِيَ أَعْجَبُ مَا فِيهِ: وَذَلِكَ الْقَلْبُ، وَلَهُ مَوَادٌّ مِنَ الْحِكْمَةِ وَأَضْدَادٌ مِنْ خِلَافِهَا، فَإِنْ سَنَحَ لَهُ الرَّجَاءُ أَذَلَّهُ الطَّمَعُ، وَإِنْ هَاجَ بِهِ الطَّمَعُ أَهْلَكَهُ الْجِرْصُ وَ إِنْ مَلَكَهُ الْيَأْسُ قَتَلَهُ الْأَسْفُ، وَإِنْ عَرَضَ لَهُ الْغَضَبُ اشْتَدَّ بِهِ الْعَيْظُ، وَإِنْ أَسْعَدَهُ الرَّضَى نَسِيَ التَّحْفُظَ ، إِنْ غَالَهُ الْخَوْفُ شَغَلَهُ الْحَذَرُ، وَإِنْ اتَّسَعَ لَهُ الْأَمْرُ اسْتَلْبَتَهُ الْعِرَّةُ وَإِنْ أَفَادَ مَالًا أَطْعَاهُ الْغِنَى، وَإِنْ أَصَابَتْهُ مُصِيبَةٌ فَضَحَهُ الْجَرَعُ، وَإِنْ عَضَّتْهُ الْفَاقَةُ شَغَلَهُ الْبِلَاءُ، وَإِنْ جَهَدَهُ الْجُوعُ قَعَدَ بِهِ الضَّعْفُ، وَإِنْ أَفْرَطَ بِهِ الشَّبَعُ كَظَّتْهُ الْبِطْنَةُ . فَكُلُّ تَقْصِيرٍ بِهِ مُضِرٌّ، وَكُلُّ إِفْرَاطٍ لَهُ مُفْسِدٌ.

SERCE

Jest w człowieku część ciała połączona z nim żyłą i jest to najbardziej zadziwiająca rzecz jaką posiada. Jest to serce. Jest w nim miejsce na mądrość i to, co jej zaprzecza. Kiedy widzi ono promyk nadziei, pożądlivość unia jego status; kiedy pożądlivość zwiększa się, rujnuje je chciwość. Gdy pustoszy je rozczarowanie, zabija je żal. Gdy pojawia się w nim gniew, rozwija się w nim wściekłość. Kiedy odczuwa ono przyjemność, zapomina o ostrożności. Kiedy ogarnia je strach, staje się nieuważne. Gdy doświadcza spokoju, staje się niedbałe. Gdy cieszy się bogactwem, staje się zarozumiałe. Gdy napotyka problemy, ogarnia je niepokój. Gdy doświadcza niedostatku, wpada w rozpacz. Gdy dotyka je głód, staje się słabe. Jeśli jest zbyt syte, boli je ciężkość żołądka. Każdy więc niedostatek jest dla niego szkodliwy, każdy nadmiar jest dla niego zgubny. (108)

SERCE

إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ تَمَلُّ كَمَا تَمَلُّ الْأَبْدَانُ، فَابْتَغُوا لَهَا طَرَائِفَ الْحِكْمِ

Serca ulegają znuzeniu, tak jak ulegają mu ciała,
szukaj więc dla nich słów mądrości. (91)

احْصِدِ الشَّرَّ مِنْ صَدْرٍ غَيْرِكَ بِقَلْعِهِ مِنْ صَدْرِكَ

Usuwał zło z serc innych ludzi wykorzystując je z własnego
serca. (178)

SERCE

إِنَّ لِلْقُلُوبِ إِقْبَالَاً وَإِدْبَاراً فَإِذَا أَقْبَلَتْ فَاحْمِلُوهَا عَلَى النَّوَافِلِ، وَإِذَا
أَدْبَرَتْ فَاقْتَصِرُوا بِهَا عَلَى الْفَرَائِضِ

Serca posuwają się naprzód i cofają, kiedy więc twe serce posuwa się naprzód, daj mu więcej zajęć; kiedy zaś się cofa, ogranicz je do czynów obowiązkowych. (312)

الْقَلْبُ مُصْحَفُ الْبَصْرِ

Serce jest księgą percepcji. (409)

UMIARKOWANIE

كُنْ سَمَحًا وَلَا تَكُنْ مُبَدِّرًا، وَكُنْ مُقَدِّرًا وَلَا تَكُنْ مُقْتَرًّا

Bądź hojny nie będąc rozrzutnym,
doceniaj wartość nie będąc skąpym. (33)

هَلَاكَ فِي رَجُلَانِ: مُحِبُّ غَالٍ وَ مُبْغِضُ قَالٍ

Dwóch spośród ludzi będzie zgubionych:
ten, który kocha mnie przesadnie
oraz ten, który gorąco mnie nienawidzi. (117)

UMIARKOWANIE

مَا عَالَ مَنِ اقْتَصَدَ

Kto jest umiarkowany, nie błądzi. (140)

لَا تَرَى الْجَاهِلَ إِلَّا مُفْرِطًا أَوْ مُفْرَطًا

Ignorant zawsze albo zaniedbuje albo przesadza. (70)

UPLÝW CZASU

الدَّهْرُ يُخْلِقُ اللَّأْبَانَ، وَيَجِدُّ الْأَمَالَ، وَيَقْرَبُ الْمَنِيَّةَ، وَيُبَاعِدُ
الْأَمْنِيَّةَ مَنْ ظَفَرَ بِهِ نَصِبَ وَمَنْ فَاتَهُ تَعَبَ

Czas zużywa nasze ciała lecz ożywia nadzieje, przybliża śmierć ale oddala spełnienie pragnień.

Ktokolwiek odpowiednio go wykorzystuje, napotyka wycieńczenie, ktokolwiek pozwala mu się wymknąć, również napotyka trudności. (72)

UPLÝW CZASU

نَفْسُ الْمَرْءِ خُطَاهُ إِلَى أَجَلِهِ

Każdy twój oddech jest krokiem ku śmierci. (74)

الْأَمْرُ قَرِيبٌ وَالْإِصْطِحَابُ قَلِيلٌ

Dzień Sądu jest bliski a nasze wspólne towarzystwo krótkie.

(168)

UPLÝW CZASU

كُلُّ مُعَاجِلٍ يَسْأَلُ الْإِنظَارَ وَكُلُّ مُؤَجَّلٍ يَتَعَلَّلُ بِالتَّسْوِيفِ

Kiedy dosięga człowieka śmierć, prosi o więcej czasu; kiedy jednak ma dużo czasu, marnuje go odkładając wszystko na później. (285)

إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ لَيْسَ بِكُمْ بَدَأً، وَلَا إِلَيْكُمْ أَنْتَهَى، وَقَدْ كَانَ صَاحِبِكُمْ
هَذَا يُسَافِرُ، فَعُدُّوهُ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ، فَإِنَّ قَدِمَ عَلَيْكُمْ وَإِلَّا قَدِمْتُمْ
عَلَيْهِ

Mówiąc do ludzi opłakujących śmierć bliskiej osoby: Nic nie zaczyna się od was i nie kończy się na was. Ten wasz towarzysz był w swoim życiu podróżnikiem i w dalszym ciągu myślcie o nim jak o podróżniku, do którego kiedyś dołączycie. (357)

UPLÝW CZASU

هَذَا مَا كُنْتُمْ تَتَنَافَسُونَ فِيهِ بِالْأَمْسِ

Przechodząc obok góry śmieci, Imām powiedział:
Oto rzeczy, o które jeszcze do wczoraj kłóciliście się i
zabiegaliście o nie. (195)

مَا لِابْنِ آدَمَ وَالْفَخْرِ: أَوَّلُهُ نُطْفَةٌ، وَآخِرُهُ جِيْفَةٌ، وَلَا يَرْزُقُ نَفْسَهُ،
وَلَا يَدْفَعُ حَتْفَهُ

Człowiek potrafi być taki próżny, choć jego początkiem było
nasienie, jego końcem są zwłoki, nie potrafi sam się wyżywić
ani oddalić śmierci. (454)

BYCIE „TU I TERAZ”

احذَرُوا نِفَارَ النَّعَمِ فَمَا كُلُّ شَارِدٍ بِمَرْدُودٍ

Uważaj by błogosławieństwa nie przemknęły ci przez palce,
nie wszystko bowiem co nam umyka powróci. (246)

إِذَا لَمْ يَكُنْ مَا تُرِيدُ فَلَا تُبَلِّ مَا كُنْتَ

Gdy to, do czego dążysz nie spełnia się,
nie zamartwiaj się tym, kim byłeś. (69)

BYCIE „TU I TERAZ”

يَا بْنَ آدَمَ، لَا تَحْمِلْ هَمَّ يَوْمِكَ الَّذِي لَمْ يَأْتِكَ عَلَى يَوْمِكَ الَّذِي قَدْ
أَتَاكَ، فَإِنَّهُ إِنْ يَكُ مِنْ عُمْرِكَ يَأْتِ اللَّهُ فِيهِ بِرِزْقِكَ

O synu Adama, nie mieszaj zmartwień o dzień, który jeszcze nie nadszedł z dniem, który nadszedł. Jeśli dzień dzisiejszy jest częścią twojego życia, Bóg da ci nań zaopatrzenie. (267)

BYCIE „TU I TERAZ”

إِضَاعَةُ الْفُرْصَةِ عُصَّةٌ

Zmarnowanie okazji jest męką. (118)

لَيْسَ بَلَدٌ بِأَحَقَّ بِكَ مِنْ بَلَدٍ، خَيْرُ الْبِلَادِ مَا حَمَلَكَ

Żaden kraj nie ma nad tobą większego prawa niż inny.
Najlepszym dla ciebie krajem jest ten, który cię przyjmuje.

(442)

BYCIE „TU I TERAZ”

مِنَ الْخُرْقِ الْمَعَاجِلَةِ قَبْلَ الْإِمْكَانِ، وَالْإِنَاءُ بَعْدَ الْفُرْصَةِ

Znakiem głupoty jest pośpiech przed właściwą porą
oraz czekanie aż minie okazja. (363)

لَا تَسْأَلْ عَمَّا لَا يَكُونُ، فَفِي الَّذِي قَدْ كَانَ لَكَ شُغْلٌ

Nie pytajcie o rzeczy jakie mogą się wydarzyć, macie
wystarczająco zmartwień z tym, co się wydarza. (364)

BYCIE „TU I TERAZ”

يَا بَنَ آدَمُ الرَّزْقُ رِزْقَانِ: رِزْقٌ تَطْلُبُهُ، وَرِزْقٌ يَطْلُبُكَ، فَإِنْ لَمْ تَأْتِهِ أَتَاكَ، فَلَا تَحْمِلْ هَمَّ سَنَّتِكَ عَلَى هَمِّ يَوْمِكَ! كَفَاكَ كُلُّ يَوْمٍ عَلَى مَا فِيهِ، فَإِنْ تَكُنِ السَّنَةُ مِنْ عُمْرِكَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى سَيُؤْتِيكَ فَمَا فِي كُلِّ غَدٍ جَدِيدٍ مَاقَسَمَ لَكَ، وَإِنْ لَمْ تَكُنِ السَّنَةُ مِنْ عُمْرِكَ تَصْنَعُ بِالْهَمِّ فِيمَا لَيْسَ لَكَ، وَلَنْ يَسْبِقَكَ إِلَى رِزْقِكَ طَالِبٌ، وَلَنْ يَغْلِبَكَ عَلَيْهِ غَالِبٌ، وَلَنْ يُبْطِئَ عَنْكَ مَا قَدْ قُدِّرَ لَكَ.

BYCIE „TU I TERAZ”

Synu Adama, dwa są rodzaje zaopatrzenia: to, o które ty zabiegasz i to, które zabiega o ciebie - to, które przychodzi do ciebie kiedy tobie nie udaje się go zdobyć. Nie zamieniaj więc zmartwień jednego dnia w zmartwienia o cały rok. To co zdobędziesz jednego dnia wystarczy ci na ten dzień. Jeśli masz przed sobą jeszcze rok życia to dobry Bóg da ci na każdy dzień to, co ci przeznaczył. Jeśli nie masz przed sobą roku życia, nie martw się o to, co nie jest dla ciebie. Nikt inny nie osiągnie przeznaczonych ci dóbr przed tobą, tak jak ty nie osiągniesz dóbr przeznaczonych innym. To, co dla ciebie przewidziane nie będzie opóźnione. (379)

BOGACTWO, UBÓSTWO I MATERIALIZM

أَشْرَفُ الْغِنَى تَرْكُ الْمُنَى

Największym bogactwem jest zaniechanie pożądań. (34)

الطَّمَعُ رِقٌّ مُؤَبَّدٌ

Chciwość jest niekończącym się niewolnictwem. (180)

BOGACTWO, UBÓSTWO I MATERIALIZM

الطَّامِعُ فِي وِثَاقِ الدُّلِّ

Chciwiec jest w kajdanach upokorzenia. (226)

الْغِنَى فِي الْغُرْبَةِ وَطَنٌ، وَالْفُقْرُ فِي الْوَطَنِ غُرْبَةٌ

Bogactwo sprawia, że czujesz się u siebie nawet w obcym kraju; ubóstwo sprawia, że jesteś obcym we własnym mieście. (56)

BOGACTWO, UBÓSTWO I MATERIALIZM

الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَنْفَدُ

Zadowolenie jest bogactwem, które nigdy się nie wyczerpuje. (57)

لَا تَسْتَحِ مِنْ إِعْطَاءِ الْقَلِيلِ، فَإِنَّ الْجِرْمَانَ أَقَلُّ مِنْهُ

Nie wstydź się dawać mało,
jeszcze gorzej jest nie dać w ogóle. (67)

BOGACTWO, UBÓSTWO I MATERIALIZM

الْعَفَافُ زِينَةُ الْفَقْرِ، وَالشُّكْرُ زِينَةُ الْغِنَى

Przyzwoitość jest ozdobą ubogich,
wdzięczność ozdobą bogatych. (68)

لَمْ يَذْهَبْ مِنْ مَالِكَ مَا وَعَظَاكَ

Nie pomniejsza twego majątku strata, z której płynie jakaś
nauka. (196)

PRACA NAD SOBA

سِيئَةٌ تَسْوَعُ خَيْرَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ حَسَنَةٍ تَعْجِبُكَ

Zły czyn, który cię odpycha
lepiej jest w oczach Boga
niż dobry uczynek, który czyni cię dumnym. (46)

أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ مَا أَكْرَهْتَ نَفْسَكَ عَلَيْهِ

Najszlachetniejszy czyn to ten, do którego musisz się zmusić.
(249)

PRACA NAD SOBA

أَشَدُّ الذُّنُوبِ مَا اسْتَهَانَ بِهِ صَاحِبُهُ

Najgorszym ze złych uczynków jest ten, który uważamy za mało znaczący. (348)

الصَّبْرُ صَبْرَانِ: صَبْرٌ عَلَى مَا تَكْرَهُ، وَصَبْرٌ عَمَّا تُحِبُّ

Dwa są rodzaje cierpliwości:
cierpliwość w obliczu tego, co ci niemiłe
oraz cierpliwość w braku tego, co ci miłe. (55)

PRACA NAD SOBA

أَيُّهَا النَّاسُ، اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِنَّ قُلُوبَكُمْ سَمِعَتْ وَإِنْ أَضْمَرْتُمْ عَلِيمًا،
وَبَادِرُوا الْمَوْتَ الَّذِي إِنَّ هَرَبَتُمْ مِنْهُ أَدْرَكَكُمْ، وَإِنْ أَقَمْتُمْ أَخَذَكُمْ،
وَإِنْ نَسِيتُمْوهُ ذَكَرَكُمْ

Ludzie! Bójcie się Boga, który słyszy kiedy mówicie i wie kiedy trzymacie coś w tajemnicy. Bądźcie pomni śmierci, która obejmie was mimo, iż chcecie jej umknąć, pochwyaci was jeśli pozostaniecie na swych miejscach i będzie o was pamiętać nawet kiedy wy o niej zapomnicie. (203)

PRACA NAD SOBA

مَنْ ظَنَّ بِكَ خَيْرًا فَصَدَّقَ ظَنَّهُ

Jeśli ludzie myślą o tobie dobrze, staraj się, by ich opinia była zgodna z prawdą. (248)

إِذَا وَصَلَتْ إِلَيْكُمْ أَطْرَافُ النِّعَمِ فَلَا تُنْفِرُوا أَقْصَاهَا بِقِلَّةِ الشُّكْرِ.

Kiedy spotyka was małe dobro,
nie odpychajcie go poprzez niewdzięczność. (13)

IDEALNY CHARAKTER

كَانَ لِي فِيهَا مَضَى أَخٌ فِي اللَّهِ، وَكَانَ يُعْظِمُهُ فِي عَيْنِي صِعْرَ الدُّنْيَا فِي عَيْنِهِ، وَكَانَ خَارِجًا مِنْ سُلْطَانِ بَطْنِهِ فَلَا يَسْتَهِي مَا لَا يَجِدُ وَلَا يُكْتَرُ إِذَا وَجَدَ. وَكَانَ أَكْثَرَ دَهْرِهِ صَامِتًا، فَإِنْ قَالَ بَدَّ الْقَائِلِينَ وَتَفَعَّ غَلِيلَ السَّائِلِينَ، وَكَانَ ضَعِيفًا مُسْتَضْعَفًا! فَإِنْ جَاءَ الْجِدُّ فَهُوَ لَيْثٌ غَابٍ وَصِلٌ وَادٍ لَا يُدْلِي بِحُجَّةٍ حَتَّى يَأْتِيَ قَاضِيًا، وَكَانَ لَا يَلُومُ أَحَدًا عَلَى مَا يَجِدُ الْعُذْرَ فِي مِثْلِهِ حَتَّى يَسْمَعَ اعْتِدَارَهُ، وَكَانَ لَا يَشْكُو وَجَعًا إِلَّا عِنْدَ بَرِّهِ، وَكَانَ يَقُولُ مَا يَفْعَلُ وَلَا يَقُولُ مَا لَا يَفْعَلُ، وَكَانَ إِذَا غَلِبَ عَلَى الْكَلَامِ لَمْ يُغْلَبْ عَلَى السُّكُوتِ، وَكَانَ عَلَى مَا يَسْمَعُ أَحْرَصَ مِنْهُ عَلَى أَنْ يَتَكَلَّمَ، وَكَانَ إِذَا بَدَّهَا أَمْرَانِ نَظَرَ أَيُّهُمَا أَقْرَبُ إِلَى الْهَوَى فَيُخَالَفُهُ. فَعَلَيْكُمْ بِهَذِهِ الْخَلَائِقِ فَالزُّمُوهَا وَتَنَافَسُوا فِيهَا، فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِيعُوهَا فَاعْلَمُوا أَنَّ أَخْذَ الْقَلِيلِ خَيْرٌ مِنْ تَرْكِ الْكَثِيرِ.

IDEALNY CHARAKTER

Miałem kiedyś brata w wierze; znikomość świata w jego oczach uczyniła go wielkim w moich oczach. Nie rządził nim jego żołądek; nie pragnął tego, czego nie miał, a gdy coś otrzymał, nie prosił o więcej. Najczęściej zachowywał milczenie, kiedy jednak przemawiał milczeli wszyscy inni mówcy, gasił pragnienie wszystkich pytających. Był delikatny i słaby ale w razie potrzeby był niczym lew w dżungli lub wąż w dolinie. Nie wysuwał żadnego argumentu, który nie byłby decydujący. Nie ganił nikogo za coś, co mogłoby być usprawiedliwione dopóki nie wysłuchał usprawiedliwienia. Nie narzekał na problemy aż do momentu gdy zniknęły. Mówił to co robił, nie mówił tego, czego nie robił. Mógł być pokonany w mowie, nigdy jednak nie był pokonany w milczeniu, chętniej słuchał niż przemawiał. Gdy stawał przed wyborem, sprawdzał ku czemu skłaniają się jego pożądanja i robił coś przeciwnego. Te cechy charakteru są dla was obowiązujące, trzymajcie się więc ich i prześcigajcie się w nich wzajemnie. Nawet jeśli nie możecie osiągnąć ich wszystkich, wiedźcie, że posiadanie części jest lepsze niż porzucenie całości. (289)

IDEALNY CHARAKTER

هَلَّاكَ أَمْرُو لَمْ يَعْرِفْ قَدْرَهُ

Zgubiony jest ten, kto nie zna swej wartości. (149)

قِيَمَةُ كُلِّ أَمْرٍ مَّا يُحْسِنُهُ

Wartością człowieka są jego osiągnięcia. (81)

فِي تَقَلُّبِ الْأَحْوَالِ عِلْمُ جَوَاهِرِ الرَّجَالِ

Zmiana okoliczności ujawnia naturę ludzi. (217)

IDEALNY CHARAKTER

طُوبَى لِمَنْ ذَلَّ فِي نَفْسِهِ، وَطَابَ كَسْبُهُ، وَصَلَحَتْ سَرِيرَتُهُ،
وَحَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ وَأَنْفَقَ الْفُضْلَ مِنْمَالِهِ، وَأَمْسَكَ الْفُضْلَ مِنْ لِسَانِهِ،
وَعَزَلَ عَنِ النَّاسِ شَرَّهُ، وَوَسِعَتْهُ السُّنَّةُ، وَلَمْ يُنْسَبْ إِلَى الْبِدْعَةِ

Błogosławiony jest ten, który jest pokorny względem siebie, którego środki utrzymania są godne, którego skryte myśli są czyste, którego charakter jest szlachetny, który rozdaje nadmiar majątku, który usuwa z mowy swojej to, co zbyteczne, który chroni ludzi przed złem, który zadowala się drogą (Proroka) i nie angażuje się w szkodliwe innowacje.
(123)

CZYNY I ICH KONSEKWENCJE

اذْكُرُوا انْقِطَاعَ اللَّذَاتِ، وَبَقَاءَ التَّبِعَاتِ

Pamiętaj, że przyjemność przemija lecz konsekwencje pozostają. (433)

الْحَجَرُ الْعَصِيبُ فِي الدَّارِ رَهْنٌ عَلَى خَرَابِهَا

Jeden niesprawiedliwie zdobyty kamień przy budowie domu spowoduje jego ruinę. (240)

CZYNY I ICH KONSEKWENCJE

شَتَّانَ مَا بَيْنَ عَمَلَيْنِ: عَمَلٍ تَذْهَبُ لَدُنَّهُ وَتَبْقَى تَبِعَتُهُ، وَعَمَلٍ
تَذْهَبُ مَوْؤَنَتُهُ وَيَبْقَى أَجْرُهُ

Jakże wielka jest różnica między dwoma czynami: czynem, którego przyjemność przemija, lecz jego konsekwencje pozostają, a czynem, którego trud przemija, lecz nagroda za niego pozostaje. (121)